

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕРОБКИ ТА
СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА
ІМ. ПРОФ. Б.В. ЛЕСИКА
ЯГІДНИЙ КЛАСТЕР «АГРОВЕСНА»**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО – ПРАКТИЧНОЇ
ОНЛАЙН – КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ЯГІДНИЦТВО В УКРАЇНІ. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЯГІДНИХ
КУЛЬТУР ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ
ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ, ЗБИРАННЯ, ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ
ДОРОБКИ, ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ»
(м. Київ, 28 – 29 квітня 2021 р.)**

КИЇВ 2021

ХАРАКТЕРИСТИКА РАННІХ СОРТІВ СУНИЦІ САДОВОЇ ВЕЛИКОНЛІДНОЇ

¹Васьківська С., ²Войцехівський В., ³Мулярчук О.

Український інститут експертизи сортів рослин

²Національний університет біоресурсів і природокористування України
e-mail: vinodel@i.ua

³Подільський державний університет

Суниця садова є найпоширенішою ягідною культурою у світі. Рослина досить пластична й швидко пристосовується до різних кліматичних умов середовища. Плоди суниці мають високі смакові якості як у свіжому вигляді, так і в різних продуктах перероблення. З них виготовляють якісні соки, сиропи, компоти, варення, наливки, вина. Ягоди суниці містять 5,5-9,2% цукру, 0,56-1,57% органічних кислот, вітаміну С - до 80 мг%, також є Р-активні сполуки (катехіни, антоціани, флавоноїди тощо), дубильні й барвні речовини. У ягодах виявлено до 0,54 мг / 100 г сирі речовини вітаміну Е, що переважає за цим показником апельсин, смородину, вишню, а також мікроелементи: залізо, бор, ванадій, йод, кобальт, марганець, мідь і др.

Суниця є цінною лікарською рослиною, для цього використовують не лише ягоди, а й інші частини рослини – листки, стебло, коріння. Листки та ягоди використовують при анемії, серцево-судинних захворюваннях, як загальнозміцнюючі, при неврастенії, гастриті, пародонтозі, екземі. Свіжий сік і розтерті ягоди мають ранозагоювальні і протизапальні властивості. Листя, зібране під час цвітіння рослини, застосовують при лікуванні атеросклерозу, гіпертонічній хворобі, захворюваннях нирок, сечовивідних шляхів, печінки і жовчного міхура. Людям, схильним до алергії, слід пам'ятати, що плоди суниці - сильний алерген і викликають свербіння та припухлості. Суниця використовується і як косметичний засіб. З ягід готують маски, лосьйони та ін.

Економічна ефективність вирощування суниці багато в чому залежить від правильного підбору сортів, які повинні бути досить зимостійкими і врожайними, мати високі смакові і товарні якості, проявляти стійкість до основних шкідників і хвороб, тому проблема поліпшення їх господарсько-біологічних особливостей є постійно актуальною для всіх зон України.

Метою наших досліджень було порівняльна характеристика сортів суниці садової занесених до реєстру сортів за останні п'ять років.

Порівняння сортів здійснювали за низкою цінних господарських показників притаманних сорту. Дані показники ранжували і присвоювали

порядкових номер (бал) відповідно до цінності показника. Різниця і показнику понад 5 % була кроком при підвищенні балу.

Для порівняльного аналізу використані дані сортів, які введені до реєстру сортів за останні 5 років: Апіріа (Італія), Мурано (Італія), Фл 09 127 (США), Делі (Італія), Аллегро (Нідерланди), НФ149 (Італія), Сібілла (Італія) і Капрі (Італія).

Здатність формувати потужну урожайність є важливою характеристикою сорту. Серед досліджуваних зразків найвищі заявлені урожайності становлять 48 і 49 т/га для сортів Апіріа і Сібілла, а найнижча у зразка Делі (24 т/га).

Важливим товарним показником ягід суниці є величина ягоди, оскільки більші поли є більш привабливими. Серед досліджуваних сортів найбільші ягоди здатні формувати сорти більшість плодів понад 25г. незначно менші плоди у сортів Мурано, Сібілла і Капрі.

Забезпечення організму людини цінними нутрієнтами, зокрема біологічно активними речовинами основне завдання безпечної сільськогосподарської сировини. Вміст аскорбінової кислоти в середньому за сортами складає 55 мг/100 г сировини. Незначно вищим вмістом відрізнялись зразки сортів Аллегро і НФ 149.

Здатність формувати високий вміст цукрів є сортовою особливістю. Нині споживач надає перевагу солодким ягодам. Середній вміст цукрів за досліджуваними зразками складає – 6,3%. В той же час зразки ФЛ 09 127 і Делі відрізнялись підвищеною здатністю формувати рівень цукрів, 7,1 і 9 % відповідно.

В ягодах суниці садової в середньому по зразках вміст пектинових речовин становить – 0,6%. Ці речовини в організмі людини проявляють радіопротекторну та детоксикуючу дію. Крім того підвищена здатність формувати рівень пектинових речовин впливає на транспортабельність плодів. Підвищеним вмістом пектинових речовин відрізняються плоди сорту Аллегро (0,84%).

Натуральні поліфеноли це комплекс біологічно активних речовин, які в організмі людини проявляють Р-вітамінні властивості. Середній вміст по сортах становить 143 мг/100 сировини. Нижче середнього вмісту характеризуються більшість сортів. Лише зразки Аллегро і НФ 149 здатні формувати потужний технологічний запас натуральних поліфенолів, понад 240мг/100 сировини.

Вміст органічних кислот важливий показник, який впливає на органолептичні показники свіжих ягід. В середньому за досліджуваними сортами складає 0,79. У більшості сортів у смаку превалює кислий і лише сорт и з досить помірною кислотністю мають більш збалансований гармонійний смак (Аллегро і НФ 149, 0,43 і 0,6% відповідно).

Для зменшення пестицидного навантаження на насадження сучасна селекція направлена на створення стійких рослин до основних шкодо чинних хвороб, зокрема борошниста, сіра гниль, бура плямистість і біла плямистість.

Усі зразки мають досить високу резистентність до даних патогенів на рівні 8 балів, крім зразка Делі (на рівні 5 балів).

Важливим є і умовна стійкість до шкодочинних шкідників (довгоносик і кліщ). Більшість сортів мають досить високу стійкість на рівні 7 балів, нижчу росини сорту Делі (5-6 балів).

Умови України мають досить різкий континентальний клімат. Подекуди спостерігають екстремуми низьких і високих температур і пізній заморозків. Цей комплексний показник досить важливий для забезпечення високої продуктивності промислових насаджень. Більшість сортів характеризуються високою зимостійкістю і посухостійкістю (на рівні 8 балів) та схильністю до підмерзання (на рівні 3 балів). Лиже сорт Делі має нижчі показники.

Транспортабельність є одним із важливих показників, які характеризують конкурентоспроможність продукції. Усі аналізовані зразки мають високу транспортабельність (на рівні 9 балів), дещо нижчий показник у зразків Делі і НФ 149.

Найголовнішим показником для ягід суниці є органолептичні показники. Саме цей показник має задовольнити високі вимоги споживача і є запорукою популярності сорту. Усі зразки мають високу оцінку на рівні 8-9 балів, лише сорт ФЛ 09 127 характеризується оцінкою 7 балів.

Провівши аналіз окремих показників і присвоївши їх умовні бали нами розраховано цінність аналізованих зразків. Найбільшу кількість умовних балів набрали сорти Аллегро і НФ 149, а найменшу Делі.

Отже, найбільш перспективними зразками з аналізованих виявились сорти Аллегро і НФ 149. Слід зазначити, що за сприятливих ґрунтово-кліматичних умов, застосуванні сучасних агротехнічних заходів догляду усі з перерахованих сортів мають перспективу реалізувати свій генетичний потенціал. Отримані дані доцільно враховувати при створенні насаджень інтенсивного типу для отримання якісної і біологічно цінної продукції.